

Eessõna asemel

Hea Lugeja, selle raamatu lood on olnud eesti netivärvates Mega ja Delfi enam kommenteeritavad: mõni lugu on saanud isegi üle 5000 Kommentaari, Lood, mis on netikommentaatoreid enim erutanud, on nüüd ka hea raamatu kujul kättesaadavad.

On põnev ja isegi paradoksaalne, et kõige enam on huvi äratanud just sügavaid eluküsimusi käsitlevad religioossed lood. **Ja** seda väidetava eestlaste usuleiguse puhul...

Teisalt saab just netiportalides lugeja-arutleja jääda ise vanu, sest eestlane tõepoolest ei armasta oma süvareligioossust afiseerida. Raivo J. Raave on kinnitanud, et eestlane on küll loomudasa pragmatist... aga transtsendentaalne pragmatist, kellele teispoolsus ja kõrgemad jõud olulised.

Paraku ei ilmu selliseid lugusid meie ajakirjanduses ja netiportalid on pea ainus kõht, kus saab nendel teemadel arusaadavas keeles mõtteid vahetada, kus pole vaja oma rumalusi või teadmatust häbeneda, kus puuduvad uskkondlikud piirid ja kus kaanani keeles rääkida lihtsalt ei lubata.

"Nietzsche on öelnud," sõnab Raivo J. **Raave**, "et kirjutada tuleks verega. Netis on see anakronism."

On öeldud, et netifoorum on kollektiivne aju. On öeldud, et netifoorumis sünnib küll kvantiteet, aga kvaliteeti ei saa. et liig kõrge ja madal visatakse siit välja.

Harri Kingo ütleb: "Mina olen loogilisuse ja mõistete selge seostamise taotleja ning korduvalt väitnud, et kirjutan enese korrastamiseks. Raivo käsitleb oma artiklites ainet sageli väga n.õ "müto-arhe-poeetilisel", Andrus on vaimustunud postmodernistlikust võimaluste kohati kaootilisest paljususest..."

Poeet ütleb, et Eestimaal on raske kerge olla. Üks viis "raskeid mõtteid" kõrgeks teha on osalemine netifoorumis. Mitte et netivärvavais tõde sünniks. ent väljenduse ilu vahest küll. Muidugi on netifoorum paljudele oma pingete maandamise kõht.

Andrus Norak selgitab: "Netis ristub ratsionaalne huvi ning soov mõni mõte või arutluskäik selgeks mõelda lihtsa edevuse ja tunnustusvajadusega. Arvan, et suuremalt jaolt on see ühine teistegi loojate ja loovusaladega sarnane.

On öeldud, et netifoorum on peldikusein.

"Mul on lapsepõlvest mitmeid peldikuseinu silme ees, eriti üks sein Pirita jõekäärus, paigas, kus vahel sai ujumas käidud," räägib teoloogiaprofessor Andrus Norak. "Ega ta nüüd ikka sellise nõukaaegse kempuseinaga võrreldav ei ole küll. Varakapitalistlikud peldikuseinad on ju steriilsed ja tühjad. Vahest seetõttu ongi see žanr virtuaali üle kolinud?"

Raivo J. Raave lisab: "**Net** ei pruugi olla ainult ajuvaba peldikusein, vaid võib olla ka vahend loominguliseks eneseväljenduseks ja sisemaailma avamiseks kasvõi eri rollides ja eri nimede all, hulgi entroopia ehk segadus on siin suur..."

On öeldud, et netifoorum on kui Ateena turg, kus Sokrates tõde otsib ja Platon

leiab, kus on oma vabad ja oma orjad, oma patriitsid ja plebeid. Kus võib head diili leha, aga ka tomatiga saada ja kus sind võidakse ka netiorjaks müüa.

"Net," ütleb Harri Kingo, "võimaldab ennast enesele selgeks ja oma mõistmisi eneses korda kirjutada- Kirjutamine on oma arusaamade korrastamine ja märksa efektiivsem kui mistahes vestlused, kus jutt voolab ei tea kust ei tea kuhu. Põlevale väide, et kui tahad ise milleski selgusi saada, siis mine ja õpeta seda teistele."

On öeldud, et net on demokraatia garant.

"Netiportaal tõestab veenvail seda, miks juba Platon demokraatiat parimaks ühiskonnakorraks ei pidanud," ütleb Norak. "Netiportaalis saab igaüks mida iganes südameilt ara öelda. Seega on netiportaal pigem inimeste psüühilise tervise kui demokraatia garant."

On öeldud, **et** postmodernism on absoluutne demokraatia ja internet tema hoov.

"Kui demokraatiat mõista lihtsalt nii, et see on sõnavabadus, siis kindlasti." seletab Kingo. "Kui netiportaalid aitavad kaasa ühiskondlikus korralduses võimukeksusel edasi liikuda autoriteedikeskele korraldusele, selekteerides välja need, kes on autoriteetid, siis, jah, selline demokraatia netis on hea."

Raivo J. Raave ütleb: "Kristus ütles, et inimesel tuleb kohtupäeval aru anda igast tühjast sõnast, mis tuleb la suust... Arvuti **aga** pole ju suu: kiki, mida tahad. Meedium määrab sõnumi. Postmodernismis kitsistub kõik: sõnum, kunst, kirjandus, kultuur, majandus, poliitika."

On öeldud, et net võimaldab virtuaalse sissepühitsuse ehk teisisõnu annab võimaluse avastada oma vaimseid võimalusi.

"No vaatame seda lähemalt," ütleb Raivo J. Raave. "Traditsiooniliselt tähendab "virtuaalne initsiatsioon" oma vaimse potentsiaali äratundmist- **See** võib avaneda või mitte, "virtuaalne initsiatsioon" näitab teed. Initsiatsiooni üks ülesandeid on aja ja ruumi piiride ületamine ning see Internetis toimub. Ei ole välistatud, et sellest võimalusest saab sisemine seisund.

Piirid reaalse ja illusoorse vahelt kaovad, ehk teisisõnu, reaalseks saab inimese jaoks see, mis tõeliselt reaalne on: tema ideaalid ja huvid, mitte mingid selle maailma tingimused, nagu elukoht ja asjade seis. Edasi on võimalik netis suhelda oma vaimsete huvide ja hingesuguluse alusel, mitte nagu need, kes on vägisi kokku pandud."

Harri Kingo ütleb: "Kui ma kolm aastat tagasi alustasin, siis läks ainult Jumala nime väljatoomisest sihuke möll lahti, et hoia alt... Nüüd aga oleme selle sõna ara kodustanud..."

Inimese ja Jumala suhe on kahe armastaja suhe. Selline peaks olema ka kahe inimese suhe. Kui rääkida inimeste armastamisest **ja** armastamise all mõista vastastikust isetul hoolimist ja usaldamist, siis me saame üksteisest hoolida ja üksteist usaldada ka netis, kujutades ise sisukaid kommentaare ja samasuguseid vastu võttes teistelt."

Raivo J, Raave lisab: "Initsiatsioon ehk sissepühitsemine lähendab ka nime muutust - "uut loodut". Netipersoon on sageli hoopis teiste andmetega kui reaalselt passist lugeda võib. Surfaja on sissepühitsuse teel ja kui **ta** taipab, siis võib internetist saadagi internus - mis ladina keeli lähendab sisemist.

Kogu inimtegevus: ärimaailm, meedia, meelelahutus on teel virtuaalse reaalsuse poole, käsutades kõikvõimalikke vaatamängustamise viise. Ja see ei pruugigi **olla** pelk simulatsioon, vaid mõttes reaalsem kui piiratud tavategelikkus..."

Siinilmunud lugude kümned tuhanded vastukajad on aga huvilisele kättesaadavad Defli ja Mega arhiivides.